

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 3/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. Š., N., zastúpeného advokátom JUDr. M. Ď., N., pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 28 S/4/2007-318 z 13. augusta 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2009 doručená sťažnosť Ing. J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 28

S/4/2007-286 z 12. júna 2008 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 28 S/4/2007-318 z 13. augusta 2009.

Sťažovateľ uviedol, že 3. mája 2004 podal žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia Správy katastra N. č. ... z 18. novembra 2002. Týmto rozhodnutím bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k pozemku č. p. ..., záhrady, o výmere ... m² a k stavbe – rodinnému domu súp. č. ..., postavenému na pozemku č. p. ..., zastavané plochy, o výmere ... m², všetko v katastrálnom území H., obec N., okres N., zapísané na LV č. ... (ďalej len „nehuteľnosti“). Vklad vlastníckeho práva bol povolený v prospech kupujúcich – manželov I. a M. H. Príslušný správny orgán tak rozhodol na základe návrhu zo 17. októbra 2002 podaného JUDr. J. Š., správcom konkurznej podstaty úpadcu – I., N. (ďalej aj „úpadca“). Krajský súd uznesením č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 konanie zastavil.

Sťažovateľ napadol uznesenie krajského súdu z 12. júna 2008 odvolaním. Najvyšší súd však uznesením č. k. 28 S/4/2007-318 z 13. augusta 2009 (v ďalšom texte označované aj spisovou značkou najvyššieho súdu ako uznesenie sp. zn. 2 Sžo 343/2009 z 13. augusta 2009) odvolanie zamietol a prvostupňové uznesenie krajského súdu č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 potvrdil. Najvyšší súd v označenom uznesení z 13. augusta 2009 uviedol, že krajský súd rozhodol správne, keď zastavil konanie s poukazom na § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pretože žalobu podala neoprávnená osoba.

Sťažovateľ namieta, že uznesením krajského súdu č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 343/2009 z 13. augusta 2009 bolo porušené jeho základné právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 10 C 162/99-12 z 20. mája 1999, právoplatným od 16. júla 1999, bolo počas trvania manželstva zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, sťažovateľa a jeho manželky I. Š. Uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „konkurzný súd“) č. k. 8 K/279/00-64 z 19. decembra 2001 bol na majetok manželky sťažovateľa, ktorá podnikala pod obchodným menom I., vyhlásený konkurz. V zmysle § 26 zákona č. 328/1991 Zb. o

konkurze a vyrovnání v znení platnom a účinnom v tom čase (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“) malo dôjsť k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom správca konkurznej podstaty bol oprávnený konať namiesto úpadcu, vrátane podania návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdom. Správca konkurznej podstaty si túto povinnosť nesplnil. Namiesto toho zahrnul do konkurznej podstaty nehnuteľnosti patriace pôvodne do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľa a jeho manželky v celku. Pretože návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľa a jeho manželky nebol podaný a nedošlo ani k dohode o jeho vyporiadání, uplynutím lehoty troch rokov – 16. júla 2002, na základe § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka nadobudli sťažovateľ a jeho manželka (úpadca v konkurznom konaní) nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva s rovnakou výškou spoluvlastníckych podielov (1/2). Konkurzný súd opatrením č. k. 8 K/279/00-160 z 25. septembra 2002 udelil správcovi konkurznej podstaty súhlas, aby v rámci speňažovania majetku patriaceho do konkurznej podstaty predal nehnuteľnosti úpadcu. Správca konkurznej podstaty previedol predmetné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou zo 14. októbra 2002 v celosti do bezpodielového spoluvlastníctva kupujúcich, manželov I. a M. H., napriek tomu, že boli v čase prevodu v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľa a jeho manželky. Správca konkurznej podstaty tak previedol vlastníctvo spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa k predmetným nehnuteľnostiam, pričom tento spoluvlastnícky podiel sťažovateľa nepatril do konkurznej podstaty. Rozhodnutie Správy katastra N. z 18. novembra 2002 o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo 14. októbra 2002 tak bolo nezákonné, rovnako ako postup správcu konkurznej podstaty v rámci konkurzu na majetok úpadcu (manželky sťažovateľa). Sťažovateľ preto napadol označené rozhodnutie Správy katastra N. z 18. novembra 2002 žalobou podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku namietajúc uvedené skutočnosti pred správnym súdom. Krajský súd a najvyšší súd (v rámci odvolacieho konania) sa však s argumentáciou sťažovateľa nevysporiadali ústavne akceptovateľným spôsobom, naopak, konanie zastavili s tým, že sťažovateľ nebol účastníkom konania o povolení vkladu pred orgánom správy katastra, nemohol preto rozhodnutie príslušnej správy katastra napadnúť správnu žalobou.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie a jej prerokovaní vo veci samej rozhodol nálezom tohto znenia: „Krajský súd v Nitre vydaním uznesenia č. k. 28 S/4/2007 – 286 zo dňa 12. 06. 2008 porušil základné právo sťažovateľa vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vydaním uznesenia č. k. 28 S/4/2007 – 318 zo dňa 13. 08. 2009 porušil základné právo sťažovateľa vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 28 S/4/2007 – 286 zo dňa 12. 06. 2008 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 28 S/4/2007 – 318 zo dňa 13. 08. 2009 a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Nitre sú povinní zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení platnom a účinnom v čase rozhodovania Správy katastra N. v predmetnej veci (ďalej len „zákon č. 162/1995 Z. z.“) kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, práve zodpovedajúcom vecnému bremenu a o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, a o iných právach a povinnostiach z vecného bremena, ak boli zriadené ako vecné práva k nehnuteľnostiam, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

Podľa § 22 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. v katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv uvedené v § 1 ods. 1 sa zapisujú do katastra vkladom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení.

Podľa § 29 zákona č. 162/1995 Z. z. vklad podľa § 28 možno vykonať iba na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra.

Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti (ďalej len „účastník konania“).

Podľa § 30 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. konanie o povolení vkladu sa začína na návrh účastníka konania.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. správa katastra preskúma platnosť zmluvy, a to najmä oprávnenie prevodcov nakladať s nehnuteľnosťou, či je úkon urobený v predpísanej forme, či sú prejavy vôle hodnoverné, či sú dostatočne určité a zrozumiteľné a či zmluvná voľnosť, prípadne právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené.

Podľa § 31 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. pri rozhodovaní o povolení vkladu prihliada správa katastra aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu.

Podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. ak sú podmienky na vklad splnené, správa katastra vklad povolí; inak návrh zamietne. Ak sú podmienky na vklad splnené len v časti návrhu a ak je to účelné, správa katastra môže rozhodnúť len o časti návrhu.

Podľa § 31 ods. 6 zákona č. 162/1995 Z. z. rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom jeho vyznačenia. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať opravný prostriedok.

Podľa § 31 ods. 7 zákona č. 162/1995 Z. z. správa katastra doručí zmluvu s vyznačením rozhodnutia o povolení vkladu všetkým účastníkom konania.

Správa katastra je ako orgán štátnej správy súčasťou výkonnej moci štátu a je v jej kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na povolenie zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra na základe vkladu práv k nehnuteľnostiam. Vkladové konanie

ako návrhové správne konanie sa začína na základe návrhu účastníka konania. V priebehu vkladového konania správa katastra ako správny orgán posudzuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, a to z hľadiska kritérií, ktoré sú príkladmo uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z. z. Znamená to, že vkladové konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom správa katastra ako správny orgán na základe predložených písomných podkladov posudzuje komplexne skutkové a právne skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 162/1995 Z. z.), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad.

Sťažovateľ sa žalobou podanou 3. mája 2004 domáhal preskúmania rozhodnutia Správy katastra N. č. ... z 18. novembra 2002 o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam namietajúc porušenie § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z. z. správnym orgánom, ktorý neskúmal náležité oprávnenie prevodcu – správcu konkurznej podstaty, nakladať s dotknutými nehnuteľnosťami. Sťažovateľ pritom vychádzal zo zákonnej povinnosti správy katastra prihliadnúť na všetky skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu (§ 31 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z.), a v tomto kontexte rozhodnúť na základe dostatočne a spoľahlivo zisteného stavu veci [§ 3 ods. 4 a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“)].

Krajský súd však uznesením č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 nerozhodol vo veci meritórne (zamietnutím žaloby alebo zrušením preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu), ale konanie zastavil v zmysle § 250d ods. 3 OSP v spojení s § 103 OSP konštatujúc, že sťažovateľ v zmysle § 30 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. „... nemal byť a nebol účastníkom správneho konania, a preto podľa § 250 ods. 2 veta druhá O. s. p. nie je osobou oprávnenou na podanie žaloby. Navyše je potrebné uviesť s poukazom na uvedené, že žaloba nemohla byť podaná v zákonnej lehote (§ 250b O. s. p.), keďže žaloba bola podaná dňa 3. 5. 2004 a rozhodnutie správneho orgánu je zo dňa 18. 11. 2002, ktoré žalobcovi z dôvodov uvedených vyššie doručované nebolo, nakoľko nešlo o situáciu uvedenú v ust. § 250b ods. 2 O. s. p.“. Najvyšší súd sa v rámci odvolacieho konania s

názorom krajského súdu stotožnil (krajský súd uznesením č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008 rozhodol v zmysle § 226 OSP v intenciách právneho názoru vysloveného v skoršom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v predmetnej veci sp. zn. 2 Sžo 148/2007-269 z 26. marca 2008). V sťažovateľom napádanom uznesení sp. zn. 2 Sžo 343/2009 z 13. augusta 2009 najvyšší súd v tejto súvislosti konštatoval: „V uvedenej právnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že Krajský súd v Nitre správne rozhodol, keď konanie zastavil s poukazom na ustanovenie § 250d ods. 3 OSP, pretože žalobu podala neoprávnená osoba. ...

V tejto súvislosti pokiaľ sa jedná o námietky žalobcu uvedené v odvolaní ... odvolací súd opakovane udáva, že žalobca nemohol byť účastníkom súdneho konania, nakoľko nebol účastníkom správneho konania o povolení vkladu do katastra nehnuteľností. Pokiaľ sa jedná o namietané porušenie ustanovenia § 250 ods. 1 veta druhá OSP, podľa ktorého súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, sa o daný prípad jednoznačne nejedná, nakoľko z citovaného ustanovenia vyplýva, že musí ísť o účastníka správneho konania.

Pokiaľ sa jedná o námietku žalobcu, že v prípade vkladového konania má správny orgán pri posudzovaní okruhu účastníkov konania postupovať v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v platnom znení odvolací súd udáva, že katastrálne konanie je osobitne upravené vo štvrtej časti katastrálneho zákona (ustanovenia §§ 22 – 64). Vzťah k správnomu poriadku je vyjadrený v ustanovení § 22 ods. 4 katastrálneho zákona (v katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak) a § 1 ods. 1 Správneho poriadku (tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak).

*Z uvedeného vyplýva, že vzťah medzi Správnym poriadkom a katastrálnym zákonom je postavený na báze všeobecný – osobitný právny predpis, kde všeobecným právnym predpisom je Správny poriadok a osobitným, resp. špeciálnym právnym predpisom je katastrálny zákon. Preto sa tu uplatní zásada *lex specialis derogat legi generali* (špeciálny zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenia).*

Katastrálny zákon v ustanovení § 30 ods. 1 obsahuje špeciálnu úpravu okruhu účastníkov v katastrálnom konaní – účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti. Z tohoto dôvodu sa nepožijú ustanovenia § 14 Správneho poriadku definujúce účastníkov správneho konania vo všeobecnosti.

Účastníkmi katastrálneho konania v predmetnej veci boli účastníci právneho úkonu, t. j. kúpnej zmluvy – správca konkurznej podstaty JUDr. Š. a I. a M. H. Odporca preto správne postupoval v súlade s katastrálnym zákonom, keď v katastrálnom konaní konal len s uvedenými účastníkmi a nie s manželom úpadkyne ... ktorý nebol účastníkom právneho úkonu, t. j. kúpnej zmluvy. “

V zmysle § 250 ods. 1 a 2 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté. Žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Krajský súd a najvyšší súd aplikovali v sťažovateľovom prípade ustanovenie § 250d OSP vychádzajúc z právneho názoru, že výslovná osobitná právna úprava okruhu účastníkov vkladového konania obsiahnutá v § 30 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. (účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti) vylučuje vzhľadom na § 22

ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. (v katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak) uplatnenie všeobecnej úpravy účasti v správnom konaní v zmysle § 14 Správneho poriadku a s ohľadom na znenie § 250 OSP neumožňovala sťažovateľovi napadnúť rozhodnutie Správy katastra N. č. ... z 18. novembra 2002 o povolení vkladu žalobou v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Uvedený výklad a použitie právnych predpisov najvyšším súdom (rozhodujúcim v poslednom stupni) by bolo možné kvalifikovať ako arbitrárny, ak by zjavne popieral účel a zmysel právnej úpravy katastrálneho konania a zároveň by mal za následok odňatie možnosti sťažovateľa, ktorý namietal porušenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dotknutým prevodom, domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva pred súdom. V posudzovanej veci však nejde o takýto prípad.

Správce katastra N. bola spolu s návrhom na povolenie vkladu k dotknutým nehnuteľnostiam predložená kúpna zmluva zo 14. októbra 2002 medzi správcom konkurznej podstaty a nadobúdateľmi, z obsahu ktorej je zrejmé, že správca konkurznej podstaty zaradil do súpisu podstaty dotknuté nehnuteľnosti v celku odvolávajúc sa na § 14 ods. 1 písm. k) zákona č. 328/1991 Zb. Zároveň bolo označenému správnomu orgánu predložené opatrenie konkurzného súdu č. k. 8 K/279/00-160 z 25. septembra 2002, ktorým: *„Súd vyslovuje súhlas s tým, aby správca konkurznej podstaty ... predal nehnuteľný majetok úpadcu zapísaný na LV č. ..., k. ú. H. a to rodinný dom s. č. ... nachádzajúci sa na parc. č. ... o výmere ... m2, druh zastavané plochy a záhrada parc. č. ... o výmere ... m2 priamym predajom, ktorý sa uskutoční za týchto podmienok...“*. Podstatou sporu v danom prípade je sťažovateľova argumentácia, že správca konkurznej podstaty previedol predmetné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou zo 14. októbra 2002 v celosti do bezpodielového spoluvlastníctva kupujúcich, manželov I. a M. H., napriek tomu, že boli v čase prevodu v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľa a jeho manželky. Správca konkurznej podstaty tak previedol vlastníctvo spoluvlastníckeho podielu sťažovateľa k predmetným nehnuteľnostiam, pričom tento spoluvlastnícky podiel sťažovateľa nepatrí do konkurznej podstaty.

Prerokovanie a rozhodovanie sporov týkajúcich sa vlastníckeho práva patrí vo všeobecnosti do právomoci súdov, a nie do právomoci správnych orgánov. Vlastník sa ochrany svojho vlastníckeho práva môže domáhať napríklad žalobou o vydanie veci, zapieracou žalobou alebo žalobou o určenie vlastníckeho práva.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene.

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že jemu patrí spoluvlastnícky podiel na dotknutých nehnuteľnostiach, ktorý nemal byť zahrnutý do konkurznej podstaty, mohol a mal uplatniť svoje základné právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) podaním žaloby o vylúčenie veci z konkurznej podstaty v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. V odôvodnení sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ pripúšťa, že mal vedomosť o súpise (§ 19 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb.) tvrdiac, že *„po celú dobu trvania konkurzného konania i následnej písomnej a ústnej komunikácie so súdom dobromyseľne vychádzal z toho, že aj keď boli predmetné nehnuteľnosti zahrnuté do súpisu majetku podstaty, ide výlučne o nehnuteľnosti patriace do vlastníctva úpadcu“*.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v... čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Základné právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam vyplývajúcim zo všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Fyzické osoby a právnické osoby, ktoré sa mienia o súdnu ochranu uchádzať, tak musia urobiť spôsobom a za podmienok ustanovených zákonom (zákonom

ustanoveným postupom) a musia počítať s tým, že uvedené zákonné podmienky budú aj v ich prípade aplikované.

Z uvedených skutočností vyplýva požiadavka rešpektovania zásady „*iura vigilantibus, non dormientibus prosunt*“ („práva sú dané v prospech bdelych, a nie spiacich, t. j. v prospech tých, ktorí sa o svoje veci starajú“), ako aj zásady „*ingorata iuris cuique nocet*“ („neznalosť práva neospravedlňuje“), takže nevyužitie právneho prostriedku ochrany vlastníckeho práva, o ktorom má právomoc rozhodovať všeobecný súd v súlade s čl. 142 ods. 1 ústavy, nemožno nahrádzať právomocou orgánov správy katastra nehnuteľností, a napokon ani právomocou ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Označené ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vychádzajúc z citovaných ústavných kritérií dospel ústavný súd k názoru, že závery najvyššieho súdu v sťažovateľom napádanom uznesení z 13. augusta 2009 možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a relevantné. Výklad a použitie právnych predpisov najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 2 Sžo 343/2009 z 13. augusta 2009 nemohol mať za následok odňatie možnosti sťažovateľa domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva pred súdom. Ústavný súd sa nedomnieva, že by závery najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné so sťažovateľovými základnými právami na ochranu vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy) a na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti týkajúcej sa uznesenia najvyššieho súdu z 13. augusta 2009 č. k. 28 S/4/2007-318 (resp. sp. zn. 2 Sžo 343/2009) ako zjavne neopodstatnenú.

V časti, v rámci ktorej namietal sťažovateľ porušenie svojich základných práv na ochranu vlastníctva (čl. 20 ods. 1 ústavy) a na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) uznesením krajského súdu č. k. 28 S/4/2007-286 z 12. júna 2008, ústavný súd sťažnosť

odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (čl. 127 ods. 1 ústavy), keďže vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu sa sťažovateľ mohol ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom odvolania (§ 250d ods. 3 OSP) pred najvyšším súdom, čo sťažovateľ napokon aj urobil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2010